

O B S A H

DÍL I. SOCIÁLNÍ POSLÁNÍ RODINY

ZE ZÁPASŮV O HODNOTU RODINY. 1. Pojem rodiny. 2. Problém sociální hodnoty rodiny 3. Rodina zhodnocena Lvem XIII., Comtem, Bureauem, Försterem a jinými autoritami	4
UKOLY RODINY: <i>Nejdůležitější úkol</i> : 4. Dodává státu a lidstvu dorost. 5. Dorostu poskytuje i výchovy ducha. 6. Rodina nenahraditelným činitelem ve výchově individuální. 7. Námitka: vyšší hodnota výchovy ústavní. 8. Zvýšený význam rodiny pro individ. výchovu dnes. 9. Rodina nenahraditelným činitelem ve výchově sociální. 10. Rodina jakožto nositelka tradic a sprostředkovatelka mezi přítomností a minulostí. — <i>Další podstatné dva úkoly</i> : 11. Rodina místem vzájemné lásky manželů. 12. Prvky, z nichž pozůstává vzájemná láska manželů. 13. Manželství lékem žádostivosti těla. 14. Závěrečné slovo o hlavních účelech rodiny. — <i>Z druhotných úkolů rodiny</i> : 15. Rodina školou sebezdokonalování. 16. Její význam hospodářský 17 a státní. 18. <i>Závěr</i> : rodina zařízením práva přirozeného	8
NUTNÉ VLASTNOSTI MANŽELSTVÍ. 19. Jedinost. 20. Důvody nutnosti jednoženství. 21. Nerozlučitelnost: důvody nutnosti nerozlučitelnosti. 22. Proč rozlučitelnost nemůže býti povolována ani výmínečně	22
MANŽELSTVÍ SVÁTOSTÍ. 23. Důkaz, že manželství svátostí jest. 24. Sociální důležitost této pravdy. 25. Náboženský úkol rodiny	28
DODATEK I <i>Námitky proti počínání si církve vůči rodině</i> . 26. Povšechný přehled. 27. Církev prý pokládala manželství za nutné zlo. 28. Církev prý prohlásila manželství za svátost až v pozdějších stoletích.	31
DODATEK II. <i>Rodina a církevní celibát</i> . 29. Námitky proti celibátu 30. Sociální význam celibátu zachovávaného ve smyslu církevním. 31. Odpověď na námitky	37

DÍL II. DNEŠNÍ VLIVY

A. Rodina a evolucionism.

EVOLUCIONISTICKE NAZÍRÁNÍ NA RODINU: 1. Bylo možno je očekávati. 2. Bylo mocně uvedeno v pohyb evolucionistickými etnology Bachofenem, Morganem a j. 3. Proniklo i do právní filosofie, sociologie, filosofické etiky. 4. Bylo a jest popularisováno Engelsem a jinými stoupenci socialismu. 5. Význam tohoto nazírání pro hodnocení rodiny	45
NESPRÁVNOST EVOLUCIONISTICKÉ NAUKY O RODINĚ. 6. Stanovisko jejich je neudržitelné. <i>Metodologické chyby</i> : 7. Co bylo v pravěku, nelze stanoviti aprioristickými vývojovými předpoklady, 8. nýbrž na základě poznatků získaných u kmenů, jež představují nejstarší poměry lidstva. 9. Nesprávné výsledky, když se vezmou za základ vysvětlování poměry kmenů pozdějšího kulturního stupně, nebo dokonce národů s kulturou klasickou. <i>Skutečný stav rodiny v pravěku</i> . 10. Žalostné zprávy. 11. Promiskuita pohlavní není původním stavem rodiny. 12. Stálost rodiny nejstarší. 13. Láska v rodině nejstarší. 14. Únos není nejstarším způsobem opatření si manželku. 15. Monogamie byla nejstarší formou rodiny: Schmidt, Lasch, Wundt, Westermarck, Lowie, Goldenweiser, Rivers. 16. <i>Sociální význam tohoto stanoviska</i> . . .	52

B. Mravní prostředí dnešní rodiny.

OTŘESENÍ MRAVNOSTI VŮBEC. <i>Nejistota mravních norem</i> : 1. Uvod. 2. Zmatky v dnešní filosofii vůbec. 3. Kterým podmínkám musí vyhověti etik-badatel 4. Zmatky v zásadách etiky. 5. Neúčinnost zásad nové etiky. 6. Popularisatoři etických zásad. — <i>Prakse životní</i> : 7. Síla mravních nebezpečí. 8. Otřesení institucí mravnosti. — <i>Výsledky</i> : 9. Velmi vážný stav dnešní mravnosti	69
OTŘESENÍ MRAVNOSTI V POHLAVNÍM ŽIVOTĚ. 10. Důležitost pohlavního pudu a studu. 11. Hypertrofie erotismu. 12. Anarchie v nazírání na pohlavní život: Drysdale, Ehrenfels a j. 13. Prakse sexuálního života. — Pohlavní nemoci a rodina: 14. Rozšíření těchto chorob u nás a v cizině. 15. Jejich vliv na rodinný život. 16. Prostituce a rodina	76
JINÉ ZHOUBNÉ VLIVY. 16 Alkoholismus. 18. Sport, vášně cestovatelské	88
ZÁVĚR: 19. Otřesy veřejné mravnosti jsou otřesy rodiny	91

C. Sociální, kulturní a hospodářské prostředí rodiny.

INDIVIDUALISMUS A RODINA. 1. Základní myšlenky individualismu. 2. „Právo žiti svým životem“. 3. Zhoubnost individualismu. 4. Odklon od něho. 5. Individualismus a rodina	93
SOCIALISMUS. 6. Důvody jeho zaujatosti vůči rodině. 7. Vedoucí duchové socialismu proti rodině: Marx, Engels, Bebel, Kautsky. 8. Socialisté dneška a rodina. 9. Bolševismus a rodina. 10. Socialismus a výchova dětí. 11. Nepříznivý vliv těchto nauk již i na dnešní postavení rodiny	97
KULTURNÍ PROSTŘEDÍ A RODINA. Škola: 12. Celkový ráz. 13. Koedukace. Sexuální poučování. 14. Tisk. 15. Kniha. 16. Divadlo, kino, umění výtvarné	107
SPOLKOVÝ ŽIVOT A RODINA. 17. Cena spolkového života. 18. Jeho přehmaty zhoubou rodiny	111
ŽENSKÁ OTÁZKA A RODINA. 19. Příčiny změněného postavení ženy. 20. Rozsah výdělečné činnosti žen. 21. Následky pro mateřskou úlohu ženy v ohledu biologickém. 22. Následky způsobené vzdáleností matčinou z rodiny. 23. Pokles touhy po mateřství. 24. Vyšší vzdělání u žen: jeho potřeba. 25. Nutnost, aby při něm se přihlíželo i k úkolům speciálně ženským. 26. Snahy o plné zrovnoprávnění muže se ženou. 27. Vzájemný poměr práv muže a ženy v rodině. 28. Hlasovací právo žen. 29. Ostatní veřejná činnost žen. 30. „Nevážnost k svatému mateřství“	113
DNEŠNÍ HOSPODÁŘSKÉ POMĚRY A RODINA. 31. Přenesení veliké části výrobní činnosti z rodin do továren. 32. Jiné přesuny hospodářské. 33. Daňová soustava a rodina. 34. Nemožnost založiti rodinu v mladších letech. 35. Dnešní hospodářská krise. 36. Otázka bytová	124
DODATEK. 37. Výstřední snahy eugenické	127

D. Moderní právní nazírání na manželství.

ÚSILÍ STÁTU O PRAVOMOC NAD MANŽELSTVÍM. 1. Povšechný přehled. 2. Doklady úsilí. 3. Luther podporovatelem laicisace manželství. — <i>Podstata manželství</i> . 4. Je smlouvou. 5. Ale smlouvou o mnoho vyššího rázu než smlouvy obyčejné. 6. Právě manželství mezi křesťany je svátostí. — <i>Stanovisko církve v otázce pravomoci nad</i>

<i>manželstvím</i> : 7. Pravomoc nad manželstvím křesťanů přísluší církvi. 8. Spory o pravomoc nad manželstvím jsou zhoubné. 9. Proč se církev nemůže spokojit pouhými dodatečnými obřady. 10. Spory škodí i státu. 11. Církev lépe zabezpečuje pevnost a úspěšnost manželství než stát. 12. Církev má o manželství veliké zásluhy. 13. Zasahování světské pravomoci vede k rozvratu manželství. 14. Závěrečný úsudek o pravomoci nad manželstvím. Dodatek: 15. Důvody tohoto úsilí. 16. Zhoubnost přehnaného etatismu	129
JINÉ CHYBY STÁTU VŮČI RODINĚ. 17. Seslabování otcovské moci. 18. Odcizování rodině neopatrným prováděním vojenské služby. 19. Usilování o zrovnoprávnění manželky a „družky“. 20. Posudek tohoto úsilí.	146

D Í L III. V Ý S L E D K Y

A. Povšechný úpadek v životě rodinném.

1. Optimisté. 2. Skutečný stav. 3. Staromládenectví a příbuzné zjevy. — Volná láska: 4. teorie, 5. prakse, 6. zhoubnost. — 7. V manželství vnitřní úpadek. 8. Dítě postřachem v rodině. 9. Úpadek v ostatních úkolech rodiny	153
--	-----

B. Rozluka manželská.

ÚSILÍ OBRÁNCŮ ROZLUKY. 1. Jejich důvody: lidskost; zdokonalení manželství; osobní svoboda; vyšší mravnost; blaho dítek atd. 2. Bude povolována jen výminečně. 3. Rozšiřte a usnadněte rozluku! 4. Ze kterých důvodů přípustna	162
ZE STATISTIKY ROZLUKY. 5. Rozsah rozluky v Československu. 6. V některých jiných státech. 7. Vzrůst počtu rozluk. 8. Její pronikání do lidových vrstev	168
SKUTEČNÉ PŘÍČINY VZRŮSTU ROZLUK. 9. Všeobecný úpadek mravnosti. 10. Vyrůstající bezdětnost. 11. Úpadek náboženský. 12. Zákonodárství. 13. Laksnost v provádění zákonů. 14. Příčiny sociální. 15. Hospodářské. 16. Soukromé. 17. Agitace pro rozluku	173
OSUDNÉ CHYBY. 18. Těžký metodologický omyl. 19. Rozlukou se nedosáhne štěstí manželů. 20. Ohrožená mravnost. 21. Rozluka předchůdcem volné lásky. 22. Zdroj bezdětnosti. 23. Nemožnostji ovládnouti 24. Pohroma pro ženy. — Pohroma pro dítě: 25. Rozluka hrobem jeho štěstí. 26. Usnadňuje jeho znemravení. 27. Přibližný počet postižených dětí	182
ZÁVĚREČNÝ ÚSUDEK o rozluce	194

C. Útěk před dítětem (novomalthusiánství).

FAKTA, Z NICHŽ JE PATRNÝ UBYTEK PORODŮ. 1. Všeobecný pokles číslice porodů u civilisovaných národů, 2. zvláště v městech. 3. Dodatky k číslicím poklesu porodů. 4. Umělé potraty	197
ZEVNĚJŠÍ PŘÍČINA ÚSPĚCHŮ NOVOMALTHUSIÁNSTVÍ: <i>Intenzivní propaganda</i> . 5. Činnost popularisační. 6. Věda. 7. Svůdnost propagandy	203
VNITŘNÍ PŘÍČINY ÚSPĚCHU NOVOMALTHUSIÁNSTVÍ. <i>Rázu mravního</i> : 8. Požitkářský ráz doby. 9. Přemíra prozíravosti. 10. Úpadek náboženský. <i>Rázu sociálního</i> . 11. Chrání budoucí pokolení. 12. Chrání ženu. 13. Podmínka světového míru. 14. Vliv	

sociálního prostředí. <i>Rázu hospodářského</i> . 15. Povšechný vliv hospodářských poměrů dnešních na natalitu. 16. Poměry v městě. 17. Novomalthusiánství v zámožných rodinách a demokratizace tohoto jevu. 18. Úsilí o sociální vzestup. 19. Obava před přelidněním	207
NOVOMALTHUSIÁNSTVÍ NEŠTĚSTÍM. <i>Čři důležité poznámky</i> . 20. Je žádoucí, aby počet dětí v rodinách byl co možno největší? 21. Děje se zamezování porodů jen z příčin hospodářských? 22. Můžeme je hodnotiti pouze z okamžitého částečného ulehčení, jež přináší? <i>Novomalthusiánství zhoubou mravnosti</i> : 23. Hřích proti přírodě. 24. Dvě námitky. 25. Novomalthusiánství upevňuje sobectví. 26. Uvolňuje jeden z nejnebezpečnějších pudů. 27. Zvyšuje mravní rozvrat. 28. Uhijí v duši náboženský život. <i>Novomalthusiánství zhoubou rodiny</i> : 29. Seslabuje pevnost manželství. 30. Škodí ženě: duševně i tělesně. 31. Zvláštní nebezpečí pro ni při umělém potratu. 32. Škodí dětem. 33. Sociální hodnota jedináček. <i>Novomalthusiánství zhoubou národa</i> : 34. Lidnatost a význam národa. 35. Francie. 36. Několik svědectví. 37. Československá republika. <i>Je novomalthusiánství ziskem pro život hospodářský?</i> 38. Závislost hospodářského života na určité lidnatosti. 39. Je nebezpečí, že svět bude v dozírné době přelidněn? 40. Nebezpečí nedostatečné lidnatosti. 41. Mravní prostředky, jimiž lze čeliti možnému přelidnění	218
42. ZÁVĚREČNÉ SLOVO	238

DÍL IV. Z Á C H R A N N É P R O S T Ě D K Y

1. <i>Základní podmínka účinnosti prostředků</i>	241
PROSTŘEDKY HOSPODÁŘSKÉ, SOCIÁLNÍ, POLITICKÉ. 2. Význam těchto prostředků. 3. Úkol státu: devět článků práv rodiny. 4. Úkoly spolkův a jednotlivců	242
ZVÝŠENÍ VŠEOBECNÉ MRAVNÍ UROVNĚ. 5. Jeho nutnost. 6. Hlavní směrnice při tomto úsilí. 7. Některé konkrétnější cíle. 8. Dva dodatky	247
ZLEPŠENÍ MRAVNOSTI V MANŽELSKÉM ŽIVOTĚ. 9. Prohloubení vzdálené i blízké přípravy mladých lidí na manželství. 10. Vědomí manželův o vznešenosti úkolu. 11. Povinnost lásky. 12. Povinnost ovládání se v pohlavním životě. 13. Jiné povinnosti manželův i veřejnosti. 14. Zaplašování úzkostí rodičův, zvláště u matky. 15. Načrtnutí úkolů výchovných	251
PROHLOUBENÍ NÁBOŽENSKÉHO ŽIVOTA. 16. Nutnost tohoto prohloubení. 17. Přednosti křesťanské morálky rodinné. 18. Podmínky této účinnosti. 19. Ukázka manželského štěstí, posvěceného Bohem	258